

PATVIRTINTA
Lietuvos istorijos instituto direktoriaus
2026 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. B-20

LIETUVOS ISTORIJOS INSTITUTAS
2025 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

VADOVO PRANEŠIMAS

Lietuvos istorijos institutas (toliau – Institutas) yra valstybinis mokslinių tyrimų institutas, turintis ypatingos nacionalinės svarbos statusą. Instituto misija – įgyvendinti valstybinį lituanistikos tyrimų prioritetą, vykdant lietuvių tautos, Lietuvos visuomenės ir valstybės, jos kultūros, ūkio, valstybingumo raidos mokslinius tyrimus, prisidedant prie pilietinės ir žinių visuomenės kūrimo, visuomenės istorinės kultūros ir kritinio diskurso formavimo, kultūrinės tapatybės ir paveldo išsaugojimo, Lietuvos istorijos, archeologijos ir etnologijos (antropologijos) mokslų raidos perspektyvų formavimo.

Pagrindinės Instituto veiklos kryptys orientuotos į aukšto lygio, nacionalinę ir tarptautinę reikšmę turinčius fundamentinius ir taikomuosius tyrimus. 2025 m. buvo sėkmingi Institutui, kuriame nuosekliai vyko mokslo tiriamasis darbas. 2025 m. Institutas vykdė 10 mokslo programų. Iš jų 6 buvo ilgalaikės Instituto mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros programos bei 4 Instituto programos.

2025 m. Institute prasidėjo pokyčių procesas – nuveikti reikšmingi darbai diegiant naują valdyseną, vadybinį požiūrį bei dialogo kultūrą. 2025 m. vasarį – kovą buvo atliktas Instituto veiklos auditas, kurio pagrindinis tikslas – identifikuoti Instituto veiklos organizavimo sprendimus, kurie leistų geriau pasiekti Instituto veiklos tikslus ir efektyviai panaudoti turimus išteklius. Atsižvelgiant į audito išvadas, ateityje ketinama imtis veiksmų siekiant pašalinti apribojimus bei trūkumus būdingus Instituto veiklai ir veiklos procesams, taip leidžiant nustatyti sėkmingo augimo ir plėtros kryptis.

2025 m. parengta Instituto 2025–2029 m. strateginės veiklos vizija. Šis programinis dokumentas gimė diskusijose su Instituto bendruomene, kurios vyko 2025 m. balandį–birželį. Panašiu principu buvo parengta ir Instituto komunikacijos strategija, kurioje numatytas platus Instituto komunikacijos priemonių planas bei veiklos 2026–2029 m.

Institutas pasiekė puikius mokslo konkursinio finansavimo rezultatus, visų pirma – Lietuvos mokslo tarybos rengiamuose konkursuose. Viso finansuota net 17 Instituto pateiktų projektų, kurių bendra vertė – 1,24 mln. eurų. Tai yra aukščiausi Instituto konkursinio finansavimo rezultatai per visą Lietuvos mokslo tarybos šaukimų istoriją.

2025 m. šalia Instituto vykdomų fundamentinių tyrimų pradėta aktyviai plėtoti užsakomųjų tyrimų veikla. 2025 m. rugpjūtį Institutas laimėjo AB „ESO“ viešojo pirkimo konkursą teikti archeologines paslaugas Vilniaus regione. Trejų metų sutarties vertė yra 300 tūkst. eurų.

Puikūs mokslo konkursinio finansavimo rezultatai bei užsakomųjų tyrimų plėtra leidžia teigti, kad Instituto finansavimas, gaunamas ne kaip tiesioginiai valstybės biudžeto asignavimai, ateinančiais 2026 m. turėtų būti didesnis nei 10 proc.

2025 m. padaryti pirmi žingsniai Instituto skaitmeninės humanitarikos plėtros link. Šiais metais pradėtas vieno Instituto Etnologijos fondo (F. 73) skaitmeninimas bei fondo bylų metaduomenų rengimas. Ši medžiaga taps prieinama visuomenei 2026 m. pabaigoje, kuomet bus baigta 2025 m. pradėta aktyviais veiksmais vystyti Instituto skaitmeninės humanitarikos platforma – atvira.istorija.lt.

Didelis dėmesys skirtas Instituto mokslo žurnalų publikavimo ir sklaidos strategijos peržiūrai ir atnaujinimui bei mokslinių žurnalų etinių ir leidybinių gairių peržiūrai. Instituto leidžiami mokslo žurnalai „Lietuvos istorijos metraštis“ ir „Lietuvos archeologija“ priimti į Scopus (Elsevier) duomenų bazę.

2025 m. buvo dedamos nuoseklios pastangos kurti Institute dirbantiems mokslininkams maksimaliai palankias darbo sąlygas. Tuo tikslu I-ajame Instituto aukšte įrengta nauja renginių salė (35 sėdimų vietų), atnaujintos Leidybinės grupės patalpos ir suformuota knygyno erdvė, o III-ajame aukšte įrengta bendradarbystės patalpa, kurioje suformuota 10 naujų darbo vietų. Bendradarbystės erdvės formavimas buvo būtinas žingsnis imant domėn mokslo darbuotojų augimo procesą. 2025 m. Institutas pasipildė 13 mokslo darbuotojų (2024 m. – 3 mokslo darbuotojais).

Pagal rezultatus, kurių išraiška užfiksuoti šios ataskaitoje pateikiamose lentelėse, strateginių tikslų 2025 m. užduotys iš esmės įgyvendintos.

Sėkminga Instituto veikla 2025 m. – visų Instituto darbuotojų nuopelnas.

Direktorius doc. dr. Aurimas Švedas

I SKYRIUS

STRATEGINIŲ IR VEIKLOS TIKSLŲ ĮGYVENDINIMAS

Instituto veikla įgyvendina Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos (toliau – ŠMSM) 2025–2027 m. strateginio veiklos plano strateginius tikslus ir uždavinius – vykdo mokslo ir studijų plėtrą, skatina darnią žmogaus ir visuomenės raidą, stiprinančią šalies konkurencingumą ir sudarančią sąlygas inovacijoms, plėtojant studijas ir mokslinius tyrimus bei eksperimentinę plėtrą (toliau – MTEP), kuria naujas žinias, skatina tarpinstitucinį, tarpsektorinį ir tarptautinį bendradarbiavimą plėtojant aukščiausio lygio mokslinius tyrimus, telkia ir stiprina žmogiškąjį potencialą tyrimams plėtoti ir vykdyti.

Instituto 2025 m. įgyvendinamas **strateginis tikslas** – vykdyti fundamentinius ir taikomuosius lietuvių tautos, Lietuvos valstybės, visuomenės, jos ūkio ir kultūros raidos tyrimus, tirti Lietuvos istorinį kultūrinį paveldą ir skelbti tyrimų rezultatus.

1 lentelė. Strateginio tikslo „vykdyti fundamentinius ir taikomuosius lietuvių tautos, Lietuvos valstybės, visuomenės, jos ūkio ir kultūros raidos tyrimus, tirti Lietuvos istorinį kultūrinį paveldą ir skelbti tyrimų rezultatus“ poveikio rodikliai

Poveikio rodiklis (matavimo vienetai)	Pradinė poveikio rodiklio reikšmė (2022 m.)	Faktinės poveikio rodiklio reikšmės			Siektina poveikio rodiklio reikšmė 2025 m.	Nacionaliniame pažangos plane nustatytos siektinos poveikio rodiklio reikšmės	
		2023 metai	2024 metai	2025 metai		2025 m.	2030 m.
1	2	3	4	5	6	7	8
E-12-001-11-01-01 Efekto vertinimo kriterijus: bendras mokslinių tyrimų produktyvumas: išspausdinta monografijų, šaltinių publikacijų, apginta disertacijų (vnt.)	14	22	18	18	17	Netaikoma	Netaikoma
R-12-001-11-01-01 Rezultato vertinimo kriterijus: publikuotų mokslo darbų skaičius recenzuojamuose mokslo leidiniuose, tenkantis 1 mokslininkui	1,7	2,14	2,09	1,98	1,7	Netaikoma	Netaikoma
P-12-001-11-01-01 Produkto vertinimo kriterijus: Institute įgyvendinamų ilgalaikių ir institucinių MTEP programų publikacijų skaičius (vnt.)	133	167	176	179	133	Netaikoma	Netaikoma
P-12-001-11-01-02 Produkto vertinimo kriterijus: istorijos ir archeologijos (H 005) bei etnologijos (H 006) krypties doktorantų skaičius (vnt.)	26	33	34	32	26	Netaikoma	Netaikoma
P-12-001-11-01-03 Produkto vertinimo kriterijus: pajamos, gautos už teikiamas paslaugas, parduotas prekes (tūkst. eurų)	30	45,5	70,5	107,4	30	Netaikoma	Netaikoma

Instituto strateginių tikslų sėkmingam įgyvendinimui įtakos turėjo teisinės bazės tobulinimas. Po kelerių metų parengiamojo darbo 2025 m. gegužės 7 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 283 buvo patvirtinti naujieji Instituto įstatai. Siekiant didesnę dėmesį skirti Instituto strateginių tikslų įgyvendinimui 2025 m. parengtas svarbus programinis dokumentas „Lietuvos istorijos instituto 2025–2029 m. strateginės veiklos vizija“, kurio rengimo eigoje diskusijų su Instituto bendruomene metu išgryninti ilgalaikiai strateginės plėtros tikslai. Ataskaitiniais metais buvo parengtas ir kitas svarbus dokumentas – Instituto komunikacijos strategija, kurioje numatytas platus Instituto komunikacijos priemonių planas bei veiklos 2026–2029 m. Pastarosios strategijos buvo parengtos atliepiant 2024 m. gruodžio 6 d. ŠMSM rašte Nr. SR-4383 „Dėl Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos siekiamų tikslų ir keliamų lūkesčių Lietuvos istorijos institutui“ (toliau – ŠMSM lūkesčių raštas) išdėstytoms įstaigos paskirties ir veiklos tikslų, lūkesčių veiklos strategijai, bendrųjų geros valdysenos principų tobulinimo gairėms. Šis ŠMSM lūkesčių raštas paskatino peržiūrėti Instituto strategines kryptis ir suplanuotas priemones.

Vykdomi ilgalaikiai fundamentiniai ir taikomieji tyrimai Institute ataskaitiniais metais buvo realizuojami įgyvendinant 10 MTEP programų (6 ilgalaikės ir 4 Instituto mokslo programos). 2025 m. įgyvendinant Instituto strateginį tikslą surengtos 7 tarptautinės mokslinės konferencijos ir 3 nacionalinės konferencijos, formuoti tarptautiniai tyrėjų tinklai, publikuota reikšminga mokslo produkcija (6 monografijos, 1 studija, 4 šaltinių publikacijos, 1 straipsnių rinkinys, išleisti 7 tęstiniai mokslo leidiniai ir 1 mokslo populiarinimo leidinys), į doktorantūros studijas buvo priimti 7 doktorantai, o istorijos ir archeologijos mokslo krypties doktorantūroje apgintos net 7 daktaro disertacijos ir kt. Galima atkreipti dėmesį, kad augo ne tik bendras publikacijų skaičius mokslo recenzuojamuose leidiniuose (iš 179 publikacijų 111 buvo mokslo straipsniai), bet ir santykinė jų išraiška tarptautiniuose leidiniuose (publikuoti 65 straipsniai) bei užsienio recenzuojamuose leidiniuose (paskelbtos 47 publikacijos arba 42 proc.). 2025 m. pavyko padidinti gaunamas pajamas už teikiamas paslaugas ir parduotas prekes (107,4 tūkst. eurų), ypač išaugo pajamos už išleistas knygas ir kitus leidinius (86,5 tūkst. eurų), tai neabejotinai prisidėjo prie ilgalaikio siekio diversifikuoti finansavimo šaltinius.

Instituto 2025 m. veiklos rezultatai rodo, jog strateginis tikslas buvo nuosekliai įgyvendinamas ir sėkmingai pasiekti poveikio rodikliai numatyti 2025–2027 m. strateginiame plane. Efekto vertinimo kriterijaus (E-12-001-11-01-01 bendras mokslinių tyrimų produktyvumas: išspausdinta monografių, šaltinių publikacijų, apginta disertacijų) rodikliai įvykdyti 105,8 proc. Rezultato vertinimo kriterijaus (R-12-001-11-01-01 publikuotų mokslo darbų skaičius recenzuojamuose mokslo leidiniuose, tenkantis 1 mokslininkui) rodikliai įvykdyti 116,4 proc. Produkto vertinimo kriterijaus (P-12-001-11-01-01 Institute įgyvendinamų ilgalaikių ir institucinių MTEP programų publikacijų skaičius) rodikliai įvykdyti 134,58 proc. Produkto vertinimo kriterijaus (P-12-001-11-01-02 istorijos ir archeologijos (H 005) bei etnologijos (H 006) krypties doktorantų skaičius) rodikliai įvykdyti 123 proc. Produkto vertinimo kriterijaus (P-12-001-11-01-03 pajamos, gautos už teikiamas paslaugas, parduotas prekes) rodikliai įvykdyti 358 proc. (2 lentelė).

II SKYRIUS

PROGRAMŲ ĮGYVENDINIMAS

Instituto valstybės veiklos sritis pagal Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymo 3 straipsnio 27 dalies 12 punktą – švietimas, mokslas ir sportas. Vystant prioritetines mokslinės veiklos kryptis Institute vykdoma viena programa – Lietuvos visuomenės ir valstybės raida iki XXI a. pradžios (12-001).

12-001	Programa: Lietuvos visuomenės ir valstybės raida iki XXI a. pradžios
---------------	---

Programos įgyvendinimas padeda užtikrinti reikiamą istorijos ir archeologijos bei etnologijos mokslo lygį, plėtojant kuo objektyvesnius, šiuolaikinį mokslo lygį atitinkančius fundamentinius tyrimus, skelbiant Lietuvos ir viso regiono istoriniams tyrimams svarbius bei Lietuvos kultūros paveldo išsaugojimui aktualius istorijos šaltinius ir istoriografijos paminklus. Remiantis tyrimų rezultatais siekiama stiprinti šiuolaikinės Lietuvos visuomenės istorinę ir kultūrinę savimonę, ugdyti pilietinę visuomenę. 2023 m. atlikus tarptautinį palyginamąjį vertinimą tarptautiniai ekspertai Institutą įvertino kaip stiprų tarptautinį žaidėją, turintį didelį vystymosi potencialą. Institutas surinko didžiausią vertinamąjį balą iš visų Lietuvos humanitarinių institutų.

Pagrindinis uždavinys: Atlikti aukšto lygio Lietuvos valstybės ir visuomenės raidos iki XXI a. pradžios, jos kultūrinio, socialinio ir teritorinio tapatumo, Lietuvos proistorės, Lietuvos miestų atsiradimo ir raidos tyrimus; tirti ir skelbti Lietuvos Metriką ir kitus istorijos šaltinius (12-001-11-01).

Pagrindinės priemonės. Strateginis uždavinys Institute įgyvendinamas plėtojant mokslinius tyrimus ir taikomosios veiklos darbus bei koordinuojant informacijos apie juos sklaidą visuomenėje.

Pagrindinio uždavinio priemonės:

1.1. Užtikrinti mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros programų/projektų įgyvendinimą (12-001-11-01-01);

1.2. Ruošti aukščiausios kvalifikacijos humanitarinių mokslų srities istorijos ir archeologijos (H 005) bei etnologijos (H 006) krypties specialistus (12-001-11-01-02);

1.3. Plėsti Instituto veiklą pajamomis, gautomis už suteiktas paslaugas, parduotas prekes; teikti istorijos, archeologijos, etnologijos tyrimų paslaugas (12-001-11-01-03).

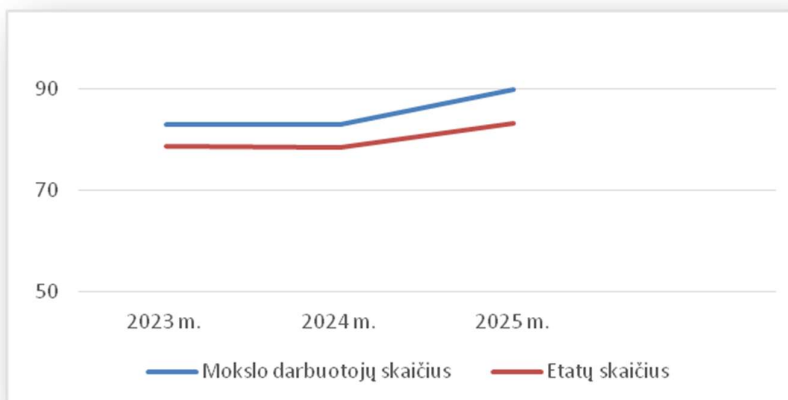
Šių priemonių įgyvendinimo stebėsenai užtikrinti buvo pasitelkti 2025–2027 m. strateginiame plane numatyti vertinimo kriterijai: 1 efekto, 1 rezultato ir 3 produkto kriterijai. Pagal šiuos kriterijus ataskaitoje pateikiama apibendrinta informacija apie svarbiausius 2025 m. Instituto veiklos rezultatus ir jų ryškiausias tendencijas.

Programą įgyvendino Instituto mokslo darbuotojai ir kiti tyrėjai bei administracinis personalas. 2025 m. pabaigoje Institute dirbo 131 darbuotojas (90 mokslo darbuotojų ir 41 ne mokslo darbuotojas). 2025 m. spalio 1 d. duomenimis Institute dirbo 90 etatinių mokslo darbuotojų, etatų skaičius sudarė 83,2 etato. Palyginus su 2024 m. duomenimis, pastebimas 11 proc. mokslo darbuotojų skaičiaus ir 6 proc. etatų dalies augimas. 2025 m. moterų skaičius tarp visų mokslo darbuotojų Institute sudarė 40 proc., vyrų – 60 proc.

Institutas 2025 m. pasipildė 13 naujų mokslo darbuotojų, iš jų 2 užsienyje disertacijas apsigynę Lietuvos piliečiai ir 1 užsienietis neturintis Lietuvos Respublikos pilietybės. Mokslo

darbuotojų pasiskirstymo pagal karjeros pakopas pokytis buvo minimalus: 2025 m. dirbo 5 vyriausieji mokslo darbuotojai (5 etatai), 37 vyresnieji mokslo darbuotojai (33,2 etato), 39 mokslo darbuotojai (36,5 etato), 3 jaunesnieji mokslo darbuotojai (3 etatai), 2 stažuotojai (2 etatai). 2025 m. šalia 4 tyrėjų-archeografų Institute įdarbinti 2 archeologai tyrėjai (praktikai) ir 2 archeologo tyrėjo (praktiko) asistentai. Tuo tarpu 2024 m. dirbo 5 vyriausieji mokslo darbuotojai (5 etatai), 34 vyresnieji mokslo darbuotojai (31,04 etato), 34 mokslo darbuotojai (33 etato), 2 jaunesnieji mokslo darbuotojai (2 etatai), 4 stažuotojai (4 etatai) ir kiti tyrėjai ne mokslo darbuotojai – 4 tyrėjai-archeografai (3,5 etato).

1 paveikslas. *Mokslo darbuotojų skaičiaus dinamika 2023–2025 m.*

Duomenų šaltinis: 2023, 2024 m. Instituto veiklos ataskaitos, 2025 m. personalo duomenys

2 lentelė. Valstybės veiklos srityse įgyvendinamos programos, pažangos ir tęstinės veiklos uždaviniai, jų asignavimai ir kitos lėšos bei poveikio rodikliai

Valstybės veiklos srities, programos, pažangos arba tęstinės veiklos uždavinio, poveikio rodiklio kodas	Valstybės veiklos srities, programos, pažangos arba tęstinės veiklos uždavinio, poveikio rodiklio pavadinimas	Asignavimai ir kitos lėšos (tūkst. Eur)				Poveikio rodiklių reikšmės						
		Planas (įskaitant patikslinimus)	Vykdymas	Plano įvykdymo proc.	Vykdymas nuo pažangos uždavinio įgyvendinimo pradžios	Faktinė poveikio rodiklio reikšmė		Siektina poveikio rodiklio reikšmė	Faktinė poveikio rodiklio reikšmė	Poveikio rodiklio pasiekimo proc.	Siektina poveikio rodiklio reikšmė	
		2025 metais	2025 metais	2025 metais		2023 metais	2024 metais	2025 metais	2025 metais	2025 metais	2025 m.	2030 m.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
12	VALSTYBĖS VEIKLOS SRITIS Švietimo, mokslo ir sporto veiklos sritis	6 515	6 569,3	100,8								
12-001	Funkcijų vykdymo programa: Lietuvos visuomenės ir valstybės raida iki XXI a. pradžios	6 515	6 569,3	100,8								
12-001-11-01	Uždavinys: Atlikti aukšto lygio Lietuvos valstybės ir visuomenės raidos iki XXI a. pradžios, jos kultūrinio, socialinio ir teritorinio tapatumo, Lietuvos proistorės, Lietuvos miestų atsiradimo ir raidos tyrimus; tirti ir skelbti Lietuvos Metriką ir kitus istorijos šaltinius	6 515	6 569,3	100,8								

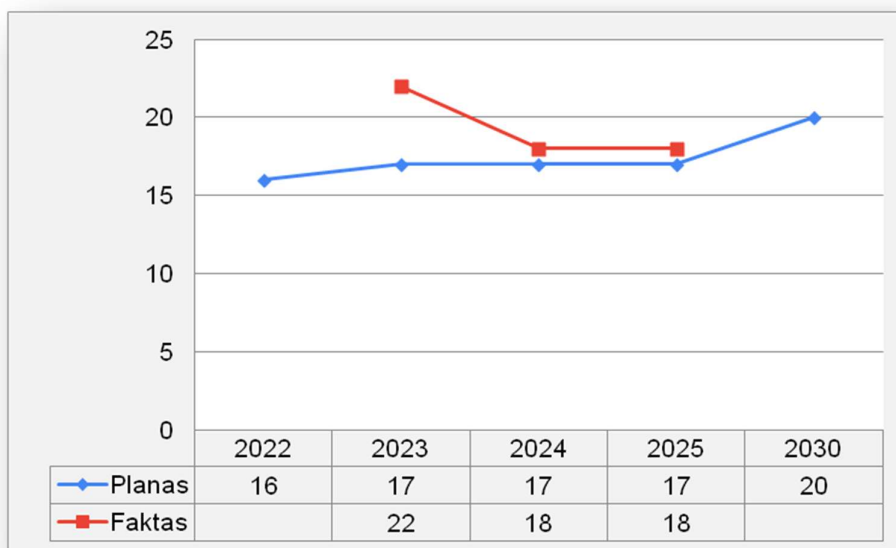
E-12-001-11-01-01	Efekto vertinimo kriterijus: bendras mokslinių tyrimų produktyvumas: išspausdinta monografijų, šaltinių publikacijų, apginta disertacijų					22	18	17	18	105,8	17	20
R-12-001-11-01-01	Rezultato vertinimo kriterijus: publikuotų mokslo darbų skaičius recenzuojamuose mokslo leidiniuose, tenkantis 1 mokslininkui					2,14	2,09	1,7	1,98	116,4	1,7	1,9
P-12-001-11-01-01	Produkto vertinimo kriterijus: Institute įgyvendinamų ilgalaikių ir institucinių MTEP programų publikacijų skaičius					167	176	133	179	134,58	133	190
P-12-001-11-01-02	Produkto vertinimo kriterijus: istorijos ir archeologijos (H 005) bei etnologijos (H 006) krypties doktorantų skaičius					33	34	26	32	123	26	32
P-12-001-11-01-03	Produkto vertinimo kriterijus: pajamos, gautos už teikiamas paslaugas, parduotas prekes (tūkst. eurų).					45,5	70,5	30	107,4	358	30	60
1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas, iš viso		6 515	6 569,3	100,8								
iš jo:		6 485	6 461,9	99,6								
1.1. valstybės biudžeto lėšos												
1.2. bendrojo finansavimo lėšos												
1.3. Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos												
1.4. pajamų įmokos ir kitos pajamos		30	107,4	358								

2. Kiti šaltiniai, išskyrus valstybės valdomų įmonių lėšas ir valstybės kontroliuojamų viešųjų įstaigų lėšas (Europos Sąjungos finansinė parama projektams įgyvendinti ir kitos teisėtai gautos lėšos, nurodant atskirus šaltinius)										
3. Valstybės valdomų įmonių lėšos										
4. Valstybės kontroliuojamų viešųjų įstaigų lėšos										
Iš viso 12-001 programai (1+2+3+4)	6 515	6 569,3	100,8							

2025 m. mokslinė veikla buvo plėtojama remiantis Instituto mokslo veiklos kryptimis, įtvirtintomis Instituto įstatuose. *Fundamentinių tyrimų srityje*: 1. Lietuvos visuomenės ir valstybės raida iki XXI a. pradžios (istorija, istoriografija, pagalbinių istorijos mokslai ir kita) tyrimai; 2. Lietuvos archeologijos tyrimai; 3. Lietuvos etnologiniai ir antropologiniai tyrimai. *Taikomųjų tyrimų srityje*: 1. Lietuvos istorijos šaltinių (Lietuvos Metrikos ir kitų) tyrimas ir skelbimas.

2025 m. su Instituto akademine bendruomene išgrynintoje vizijoje akcentuojama, kad Instituto siekis – „Inovatyvus, efektyvus ir tarpdisciplininių mokslo tyrimų institutas Lietuvoje, Šiaurės ir Vidurio Europoje“. Einant tikslo link ataskaitiniais metais buvo formuojami nauji tarptautiniai tyrėjų tinklai (<https://www.istorija.lt/mokslas/tyreju-tinklai/1422>). Organizuoti įvairaus pobūdžio mokslo renginiai – 2025 m. surengtos 7 tarptautinės mokslinės konferencijos ir 3 nacionalinės konferencijos, moksliniai seminarai ir apskritojo stalo diskusijos.

2 paveikslas. *Efekto vertinimo kriterijus (E-12-001-11-01-01): bendras mokslinių tyrimų produktyvumas: išspausdinta monografijų, šaltinių publikacijų, apginta disertacijų (vnt.)*

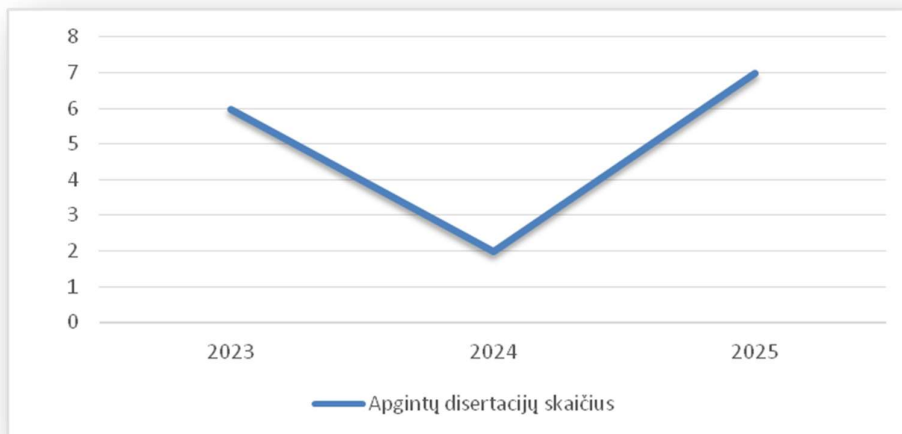
Duomenų šaltinis: 2023, 2024 m. Instituto veiklos ataskaitos, 2023, 2024, 2025 m. mokslo skyrių ataskaitos

2025 m. publikuotos 6 monografijos, 1 studija, 4 šaltinių publikacijos, 1 straipsnių rinkinys, išleisti 7 tęstiniai mokslo leidiniai ir 1 mokslo populiarinimo leidinys. 2024 m. buvo paskelbtos 7 monografijos ir 1 sintezės tomas, 8 šaltinių rinkiniai, o 2023 m. buvo paskelbtos 7 monografijos ir 2 sintezės tomai. 2025 m. skirtas itin didelis dėmesys skatinant Instituto mokslininkus teikti straipsnius užsienio žurnalams. Tokiu būdu buvo grindžiamas kelias ŠMSM iškelto lūkesčio didinti publikacijų skaičių užsienio mokslo leidiniuose pasiekimui.

2025 m. Institute istorijos ir archeologijos mokslo krypties doktorantūroje apgintos net 7 daktaro disertacijos (3 pav.). Doktorantūros mokyklos stiprinimo kontekste, tai neabejotinai

liudija apie į rezultatus orientuotą ir efektyvų jaunųjų mokslininkų rengimo procesą. Sėkmingą jaunųjų mokslininkų parengimą iliustruoja ir tai, kad iš 2025 m. disertacijas apsigynusių net 3 Instituto doktorantai 2025 m. pradėjo dirbti Institute mokslo darbuotojų pareigybėse.

3 paveikslas. *Institute apgintų daktaro disertacijų skaičius 2023–2025 m.*

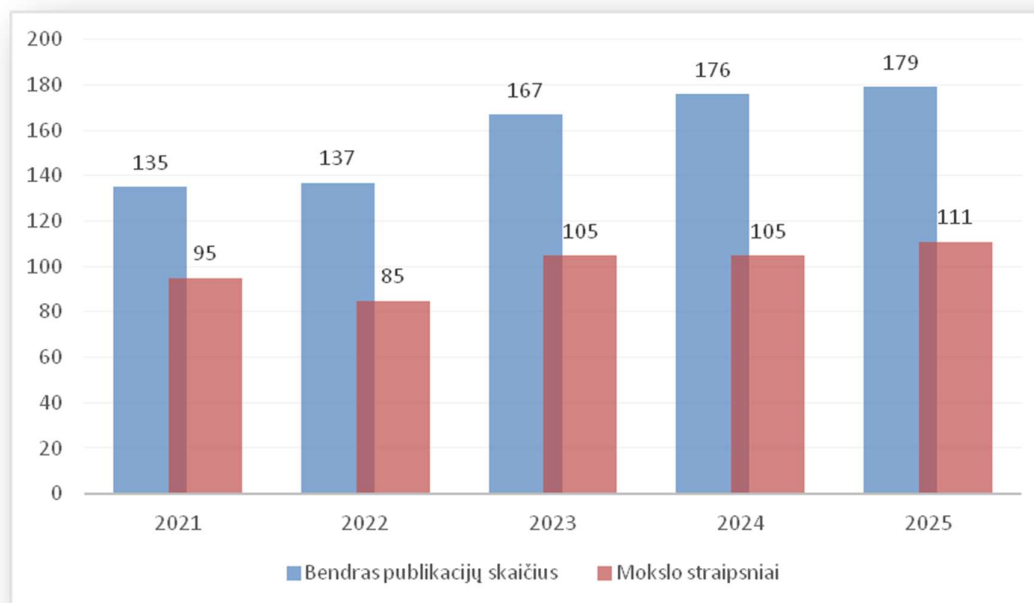
Duomenų šaltinis: Švietimo valdymo informacinės sistemos (ŠVIS) 2023, 2024, 2025 m. ataskaitos ŠV-01 (studentų registro duomenys)

Tad vertinant bendrą mokslinių tyrimų produktyvumą efekto kriterijaus įvykdymo kontekste konstatuotina, kad pastaraisiais metais fiksuota ir siektina rodiklio reikšmė (17) 2025 m. buvo pasiekta (2 pav.), tačiau stebėtinai mažėjantis didesnės apimties mokslo produkcijos monografijų ir sintezių, šaltinių publikacijų kiekis, kuris atsirado pirmiausia dėl įgyvendinamų MTEP programų cikliškumo. Tačiau šiuos netolygumus kompensavo išaugęs apginamų daktaro disertacijų skaičius. 2026 m., baigiantis MTEP programų įgyvendinimo laikotarpiui, didesnės apimties mokslo darbų skaičius išaugs.

R-12-001-11-01-01	Rezultato vertinimo kriterijus: publikuotų mokslo darbų skaičius recenzuojamuose mokslo leidiniuose, tenkantis 1 mokslininkui
--------------------------	--

Instituto mokslininkai greta monografijų ir sintezių, šaltinių publikacijų, mokslinių tyrimų rezultatus 2025 m. paskelbė 179 recenzuojamose publikacijose, iš jų 111 – straipsniuose, recenzuotuose periodiniuose, tęstiniuose bei vienkartinuose leidiniuose (4 pav.). Vertinant 2021–2025 m. laikotarpį stebimas laipsniškas publikacijų skaičiaus recenzuojamuose mokslo leidiniuose augimas nuo 135 (2021 m.) iki 179 (2025 m.).

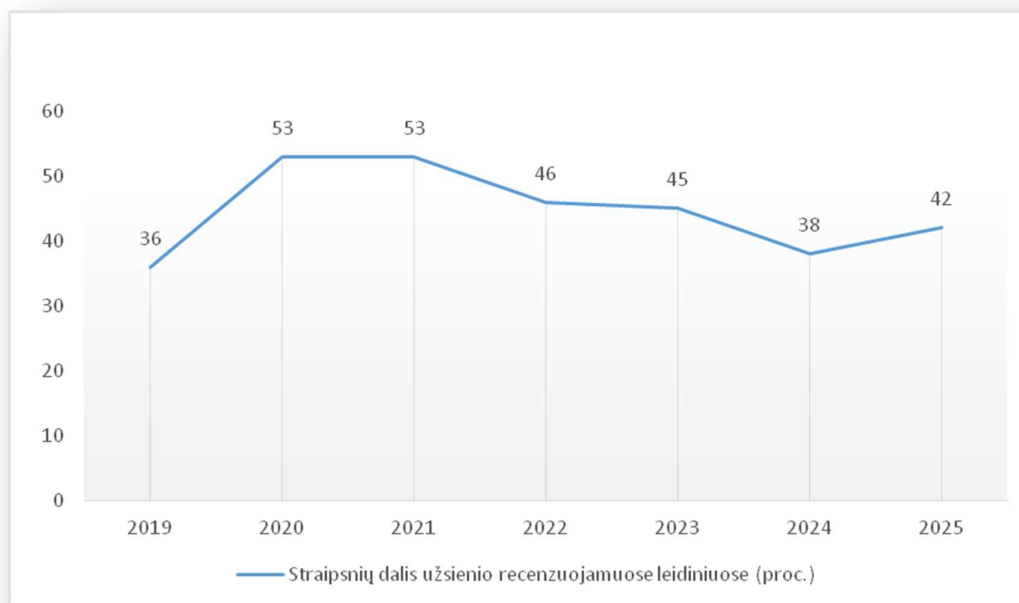
4 paveikslas. *Publikacijų skaičiaus recenzuojamuose mokslo leidiniuose dinamika 2021–2025 m.*

Duomenų šaltinis: 2021–2024 m. Instituto veiklos ataskaitos, 2021–2025 m. mokslo skyrių ataskaitos

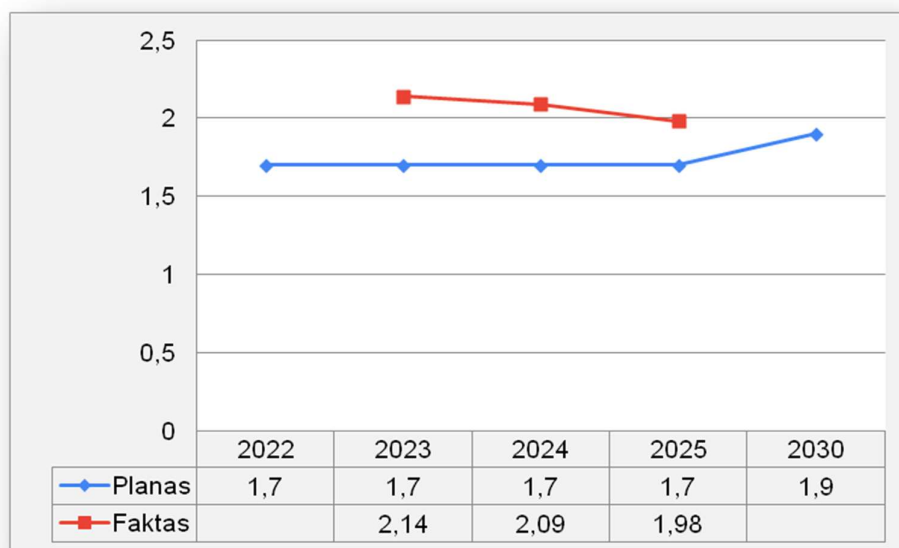
2025 m. tarptautiniuose leidiniuose paskelbti 65 straipsniai, tai sudaro 58,56 proc. visų paskelbtų mokslo straipsnių (iš 111 publikuotų straipsnių). Iš šio skaičiaus 60 straipsnių publikuoti WoS (*Web of Science*) ir Scopus duomenų bazėse referuojamuose leidiniuose. 2024 m. tarptautiniuose leidiniuose publikuoti 46 straipsniai, t. y. beveik 44 proc. mokslo straipsnių. 2023 m. tarptautiniuose leidiniuose publikuoti 44 straipsniai, t. y. beveik 42 proc. mokslo straipsnių. Užsienio recenzuojamuose leidiniuose paskelbtos 47 publikacijos, tai sudaro 42 proc. visų mokslo straipsnių recenzuojamuose leidiniuose (5 pav.).

5 paveikslas. Mokslo straipsnių dalis užsienio recenzuojamuose leidiniuose 2019–2025 m.

Duomenų šaltinis: 2019–2024 m. Instituto veiklos ataskaitos, 2019–2025 m. mokslo skyrių ataskaitos

6 paveikslas. Rezultato vertinimo kriterijus (R-12-001-11-01-01): publikuotų mokslo darbų skaičius recenzuojamuose mokslo leidiniuose, tenkantis 1 mokslininkui

Duomenų šaltinis: 2023, 2024 m. Instituto veiklos ataskaitos, 2023, 2024, 2025 m. mokslo skyrių ataskaitos

Nors Instituto mokslininkų bendras publikacijų recenzuojamuose mokslo leidiniuose skaičius 2023–2025 m. laipsniškai augo nuo 167 iki 179, tačiau pastaraisiais metais didėjant mokslo darbuotojų skaičiui (2023 m. – 78, 2024 m. – 84, 2025 m. – 90), faktinė vienam mokslininkui tenkančių publikacijų santykinė išraiška nežymiai mažėjo. Tačiau vertinant

publikuotų mokslo darbų skaičiaus (tenkančio 1 mokslininkui) recenzuojamuose mokslo leidiniuose pokytį rezultato kriterijaus įvykdymo kontekste konstatuotina, kad pastaraisiais metais fiksuota ir siektina rodiklio reikšmė (1,7 publikacija vienam mokslininkui) 2025 m. buvo pasiekta (6 pav.). Šio rodiklio pasiekimo procentinė išraiška siekia 116,4 proc.

P-12-001-11-01-01

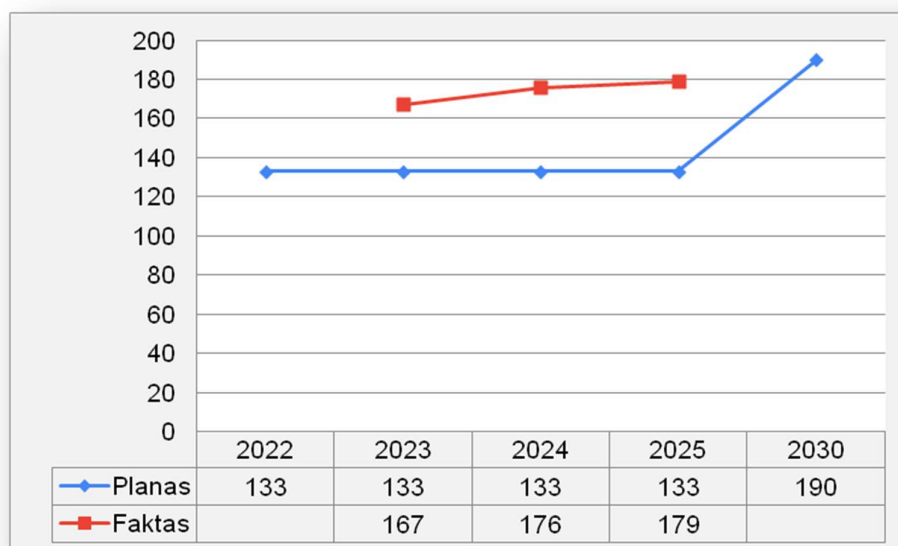
Produkto vertinimo kriterijus:

Institute įgyvendinamų ilgalaikių ir institucinių MTEP programų publikacijų skaičius

Institutas 2025 m. vykdė 10 mokslo programų. Iš jų 6 buvo ilgalaikės MTEP programos, patvirtintos 2022 m. balandžio 19 d. Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministrės įsakymu: „Žmogus ir gyvensena priešistorinių ir ankstyvųjų istorinių laikų Lietuvoje: tęstinumas ir kaita“ (vadovas dr. Laurynas Vytis Kurila); „Lietuvos (LDK) valstybingumo istorinė raida Europos kontekste (XIII–XVIII a.)“ (vadovė dr. Ramunė Šmigelskytė-Stukienė); „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorijos šaltinių tekstai, kontekstai ir interpretacijos“ (vadovas dr. Robertas Jurgaitis); „Nuo asmens prie bendruomenės: Lietuvos Metrikos ir kitų reikšmingų LDK istorijos šaltinių tyrimai“ (vadovas dr. Andrej Ryčkov, nuo 2024 m. spalio 14 d. laikinai vadovo funkcijas vykdo dr. Darius Antanavičius); „Konflikto genealogija modernėjančioje visuomenėje. Lietuvos atvejis (XIX–XX a.)“ (vadovas dr. Darius Staliūnas); „Tautinė ir / ar klasinė tapatybė XX a. Lietuvoje: nuo politinių trajektorijų iki asmeninių išgyvenimų“ (vadovas dr. Saulius Grybkauskas). Šalia ilgalaikių programų 2024 m. Institutas vykdė 4 Instituto programas, patvirtintas 2022 m. balandžio 27 d. Instituto Mokslo tarybos nutarimu: „Krizių iššūkiai: bendruomeniškumas palyginamuoju požiūriu“ (vadovė dr. Vida Savoniakaitė); „Lietuvos užsienio politika ir diplomatija XX a.: problemos ir iššūkiai“ (vadovas dr. Algimantas Kasparavičius); „Lietuvos istorija ir kultūra per pagalbinių istorijos mokslų prizmę“ (vadovė dr. Rūta Čapaitė); „Vilniaus miesto raida: gyventojų bendruomenės, miesto plėtra, ūkis ir savivalda“ (vadovas dr. Mindaugas Klovas).

Šalia 10 sėkmingai veikiančių mokslinių tyrimų programų inicijuotas (Lietuvos Respublikos Prezidentūros ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės Kanceliarijos prašymu) tarpinstitucinis konsorciumas tarpdisciplininių Vilniaus arkikatedros bazilikos tyrimų programai įgyvendinti bei suformuotos šios tyrimo programos gairės.

7 paveikslas. Produkto vertinimo kriterijus (P-12-001-11-01-01):
Institute įgyvendinamų ilgalaikių ir institucinių MTEP programų publikacijų skaičius (vnt.)

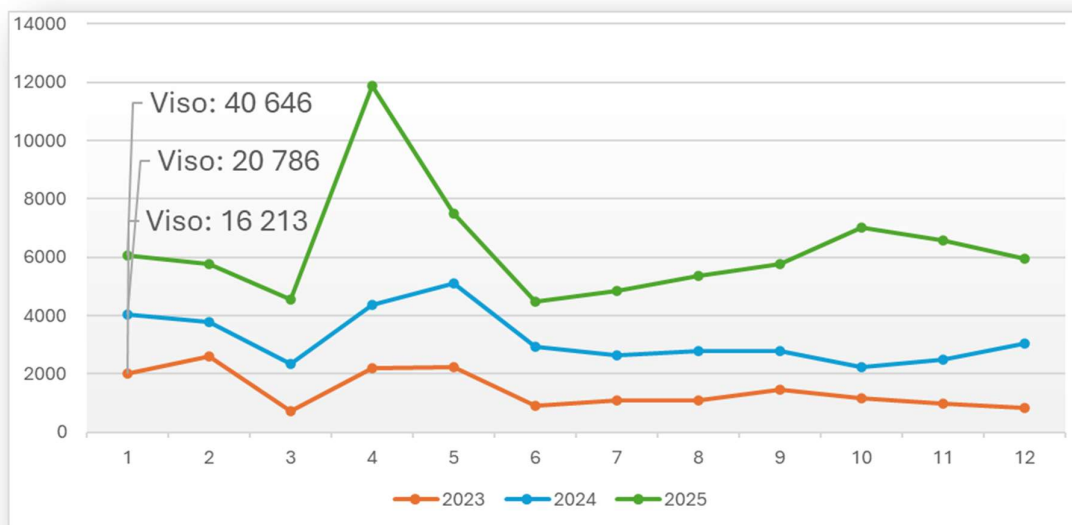
Duomenų šaltinis: 2023, 2024 m. Instituto veiklos ataskaitos, 2023, 2024, 2025 m. mokslo skyrių ataskaitos

2025 m. Institute įgyvendinamų ilgalaikių ir institucinių MTEP programų rėmuose buvo publikuotos 179 mokslo publikacijos recenzuojamuose mokslo leidiniuose (2024 m. – 176, 2023 m. – 167). Tad lyginant su Instituto 2025–2027 m. strateginiame veiklos plane numatytu 133 publikacijų skaičiumi galima teigti, kad šio rodiklio pasiekimo procentinė išraiška siekia 134,5 proc.

2025 m. Institutas buvo 7 mokslo žurnalų leidėjas: „Archivum Lithuanicum“, „Lietuvos archeologija“, „Lietuvos etnologija“, „Lietuvos istorijos metraštis“, „Lithuanian Historical Studies“, „The Yearbook of Balkan and Baltic Studies“, „XVIII amžiaus studijos“. 2 iš jų buvo leidžiami su nacionaliniais ir tarptautiniais partneriais. Pastaraisiais metais Instituto leidžiamų mokslo žurnalų įtraukimas į Scopus (Elsevier) duomenų bazę liudija jų mokslinę vertę ir tarptautinę reikšmę. 2024 m. šią duomenų bazę pateko „Lietuvos etnologija“, 2025 m. – „Lietuvos archeologija“ ir „Lietuvos istorijos metraštis“.

Institutas savo veikloje naudoja DOI identifikatorius leidžiamiems mokslo žurnalams, testiniams leidiniams ir kitiems tekstams, kurie yra laisvai prieinami internete. DOI (*Digital Object Identifier*) yra nuolatinis ir unikalus skaitmeninių objektų identifikatorius, skirtas užtikrinti patikimą, stabilų ir ilgalaikį priėjimą prie mokslo publikacijų bei kitų skaitmeninių išteklių. Skaitmeninių išteklių naudojimas ir jų svarba akademinėje srityje nuosekliai auga. Tai atspindi ir pateikiama DOI (resolutions) statistika, rodanti, kad per pastaruosius metus leidinių pasiekiamumas ir naudojimas ženkliai padidėjo. Augantys rodikliai leidžia daryti prielaidą apie didėjančią Instituto leidžiamų mokslo žurnalų matomumą, prieinamumą bei integraciją į tarptautinę mokslinės informacijos sklaidą, tai iliustruoja paskutinių trejų metų duomenys (8 pav.).

8 paveikslas. 2023–2025 m. DOI identifikatorių statistika

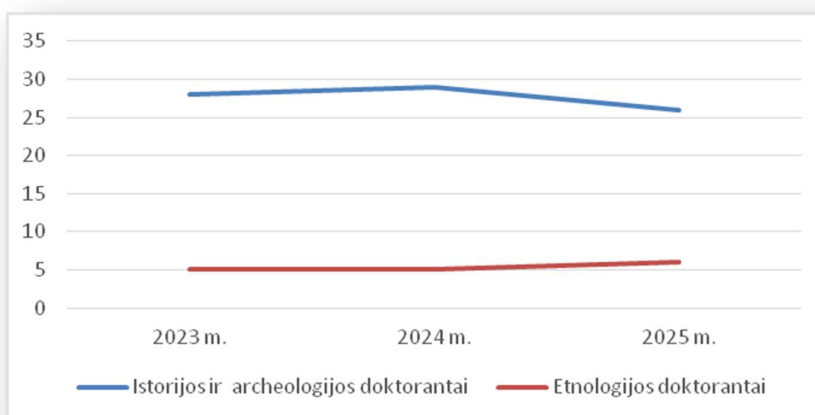

Duomenų šaltinis: DOI identifikatorių statistikos ataskaita pagal Crossref duomenis

P-12-001-11-01-02 | Produkto vertinimo kriterijus: istorijos ir archeologijos (H 005) bei etnologijos (H 006) krypties doktorantų skaičius

Istorijos ir archeologijos bei etnologijos mokslo krypčių III pakopos valstybės finansuojamose doktorantūros studijose studijavo 32 doktorantai. Doktorantūroje studijuojančių doktorantų skaičius 2023–2025 m. laikotarpiu išliko gana stabilus (2024 m. studijavo 34, 2023 m. – 33 doktorantai). 2025 m. buvo priimti 7 doktorantai (istorijos ir archeologijos kryptyje – 5, etnologijos kryptyje – 2). 2025 m. amžiaus vidurkis tarp doktorantų siekė 31,7 m., lyties atžvilgiu 2023–2025 m. laikotarpiu doktorantūros studijose fiksuojamas palaipsniui didėjantis moterų skaičius.

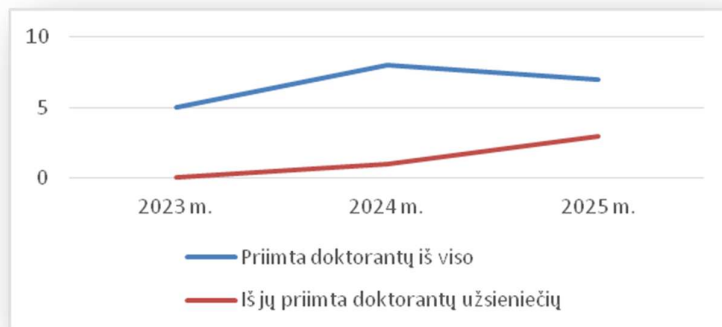
9 paveikslas. Doktorantų skaičius istorijos ir archeologijos (H 005) ir etnologijos (H 006) mokslo kryptyse

Duomenų šaltinis: Švietimo valdymo informacinės sistemos (ŠVIS) 2023, 2024, 2025 m. ataskaitos ŠV-01 (studentų registro duomenys)

2025 m. didėjo ir užsieniečių doktorantų skaičius. Institute 2025 m. studijavo doktorantai iš Lenkijos, Italijos, Ukrainos ir Nyderlandų. Iš viso 2025 m. doktorantų iš užsienio skaičius sudarė 16 proc., o ataskaitiniais, t. y., 2025 m., net 43 proc. visų įstojusiujų sudarė užsieniečiai.

10 paveikslas. 2023–2025 m. priimti doktorantai

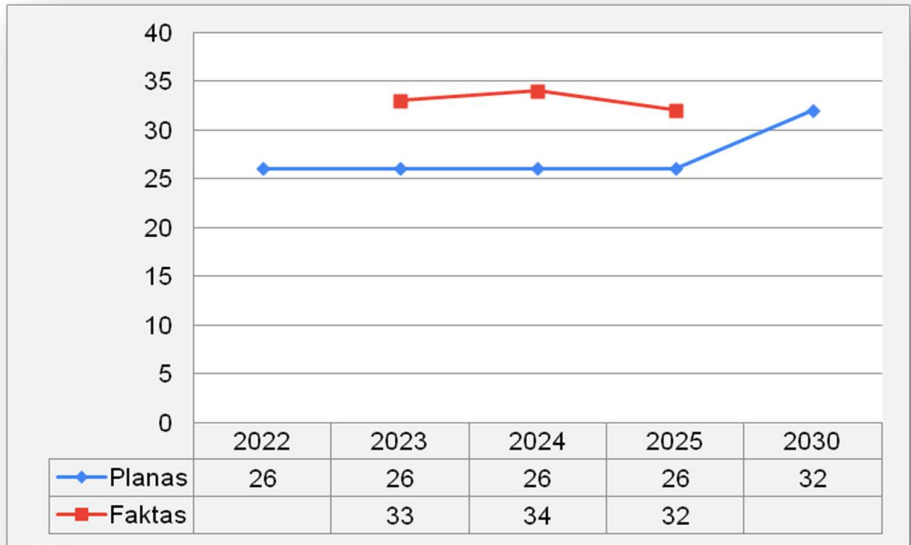
Duomenų šaltinis: Švietimo valdymo informacinės sistemos (ŠVIS) 2023, 2024, 2025 m. ataskaitos ŠV-01 (studentų registro duomenys)

2025 m. augo ir disertacijas apgynusių doktorantų skaičius, kuris Institute buvo ir rekordiškai aukštas – apgintos 7 daktaro disertacijos. Šis rezultatas buvo net 3,5 karto aukštesnis nei 2024 m. 2025 m. istorijos ir archeologijos mokslo krypties doktorantūroje (vykdoma Vilniaus universiteto Istorijos fakulteto ir Instituto) apgintos šios daktaro disertacijos: Julijana Andriejauskienė „Kauno žydai Lietuvoje (1918–1940 m.): integracijos, akultūracijos ir tautinės tapatybės puoselėjimo apraiškos“ (mokslinis vadovas dr. Darius Staliūnas); Laurynas Giedrimas „Žemaitijos gyventojų šeimos ir namų ūkio dydis, tipas ir gyvenimo ciklas XIX a. I pusėje“ (mokslinė vadovė habil. dr. Tamara Bairašauskaitė); Rimantas Bedulskis „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės laivybinės upės XVI–XVIII a.“ (mokslinė vadovė dr. Raimonda Ragauskienė); Andrius Janionis „V–XV a. kalavijų raida Lietuvos archeologinės medžiagos archeometalurginių tyrimų kontekste“ (mokslinė vadovė dr. Rasa Banytė Rovell); Ugnė Jonaitytė „Nesantuokiniai vaikai Vilniaus ir Žemaičių vyskupijose XVIII a.“ (mokslinė vadovė dr. Ramunė Šmigelskytė-Stukienė); Laurynas Kudijanovas „Indijos kultūriniai vaizdiniai tarpukario Lietuvoje“ (mokslinė vadovė habil. dr. Tamara Bairašauskaitė); Mantas Valančius „Geležies amžiaus keramika – kaita ir judėjimas petrografiniais ir cheminiais duomenimis“ (mokslinis vadovas dr. Rokas Vengalis).

Stiprinant doktorantūros mokyklą rengiamos doktorantų konferencijos, vasaros stovyklos. 2025 m. birželio 26–29 d. Druskininkuose įvyko jau tęstine tapusi doktorantų ir jaunųjų mokslininkų vasaros mokykla, kurioje pranešimus skaitė 3 kvietiniai lektoriai. 2025 m. rugpjūčio 18–22 d. Institute, Vilniaus universiteto Istorijos fakultete, Kernavėje, Trakuose ir Medininkuose vyko Instituto su partneriais organizuota Ukrainos ir Lietuvos jaunimo vasaros istorijos mokykla „Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė XIV–XVI a.: istorija ir šaltiniai“, kurioje dalyvavo 3 kvietiniai pranešėjai. Institutas kartu su partneriais organizavo ir XV nacionalinį istorijos ir archeologijos krypties doktorantų seminarą, kuris vyko 2025 m. gegužės 8–9 d. Klaipėdos universitete. Siekiant sukurti patrauklią ir efektyvią doktorantūros mokyklą 2025 m. parengtas doktorantų pritraukimo bei doktorantų kompetencijų

ugdymo veiksmų planas. Šio plano paskirtis – sukurti prielaidas motyvuotų ir aukštą potencialą turinčių doktorantų pritraukimui bei doktorantų gebėjimų ir kompetencijų ugdymui.

11 paveikslas. *Produkto vertinimo kriterijus (P-12-001-11-01-02): istorijos ir archeologijos (H 005) bei etnologijos (H 006) krypties doktorantų skaičius (vnt.)*

Duomenų šaltinis: 2023, 2024 m. Instituto veiklos ataskaitos, 2023, 2024, 2025 m. mokslo skyrių ataskaitos

Tad vertinant bendrą istorijos ir archeologijos (H 005) bei etnologijos krypties (H 006) doktorantų skaičiaus pokytį produkto kriterijaus įvykdymo kontekste konstatuotina, kad pastaraisiais metais fiksuota ir siektina rodiklio reikšmė (26) 2025 m. buvo pasiekta (11 pav.). 2023–2025 m. gan pastovus studijuojančių doktorantų skaičius rodo, kad šis kriterijus didesne dalimi įtakojamas doktorantūros studijoms skiriamų valstybės finansuojamų vietų skaičiaus. Akivaizdu, kad siekiant stiprinti doktorantūros mokyklą būtina pritraukti motyvuotus ir aukštą mokslinį potencialą turinčius doktorantus ir ugdyti jų kompetencijas.

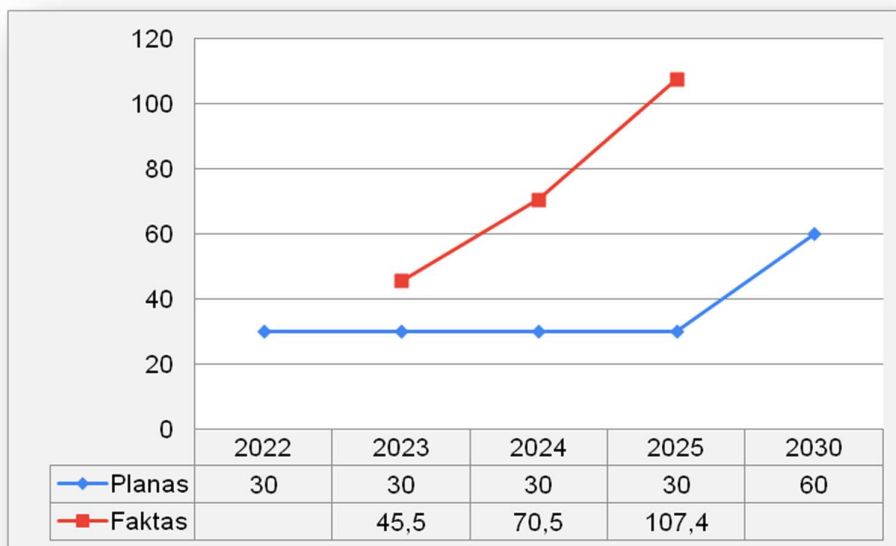
P-12-001-11-01-03	Produkto vertinimo kriterijus: pajamos, gautos už teikiamas paslaugas, parduotas prekes
-------------------	---

2025 m. Institutui pagal programą „Lietuvos visuomenės ir valstybės raida iki XXI a. pradžios“, iš kurios finansuojama beveik visa Instituto mokslinė ir ūkinė veikla, buvo skirta 6 485 tūkst. eurų (biudžetinis finansavimas) (2024 m. – 5 468,8 tūkst. eurų; 2023 m. – 4 370 tūkst. eurų). Taigi 2025 m. Instituto biudžetinis finansavimas augo daugiau negu 1 mln. eurų. Lyginant su 2024 m. nebiudžetinis finansavimas mažėjo, o bendra nebiudžetinio finansavimo dalis, 2024 m. sudariusi 11,95 proc. biudžetinio finansavimo, 2025 m. sumažėjo iki 10,51 proc.

Pabrėžtina, kad 2025 m. įgyvendinamiems 29 projektams bei programoms buvo skirta 563,2 tūkst. eurų finansavimo lėšų (2024 m. – 653,7 tūkst. eurų; 2023 m. – 646,8 tūkst. eurų).

Patvirtintas 2025 m. pajamų įmokų planas sudarė 30 tūkst. eurų. 2025 m. Institutas uždirbo 107,4 tūkst. eurų už suteiktas paslaugas ir leidžiamų leidinių pardavimą (2024 m. – 70,5 tūkst. eurų; 2023 m. – 45,5 tūkst. eurų).

12 paveikslas. *Produkto vertinimo kriterijus (P-12-001-11-01-03): pajamos, gautos už teikiamas paslaugas, parduotas prekes (tūkst. eurų).*

Duomenų šaltinis: 2023, 2024 m. Instituto veiklos ataskaitos, 2023–2025 m. finansinės ataskaitos

2025 m. Instituto finansavimas, gaunamas ne kaip tiesioginiai valstybės asignavimai, siekė apie 679,4 tūkst. eurų, o tai sudarė apie 10 procentų visų kasmetinių Instituto įplaukų. Tokiu būdu įgyvendintas vienas pagrindinių Ministerijos keltų lūkesčių. Svarbu pažymėti, kad 2025 m. išlieti tvirti pamatai finansavimo, gaunamo ne kaip tiesioginiai valstybės asignavimai, didinimui ateityje.

Institutas pasiekė puikius mokslo konkursinio finansavimo rezultatus. 2025 m. pasiekti įstabūs rezultatai Lietuvos mokslo tarybos rengiamuose konkursuose. Viso finansuota net 17 Instituto pateiktų projektų, kurių bendra vertė – 1 238 424 Eur. Tai yra aukščiausi Instituto rezultatai per visą Lietuvos mokslo tarybos šaukimų istoriją.

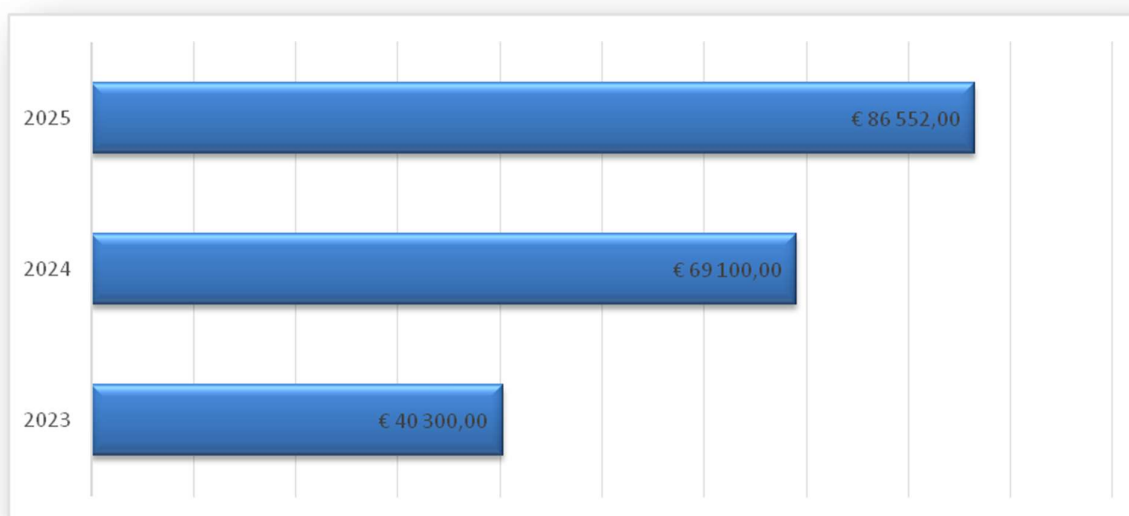
Su Instituto misija, matomumu bei poveikiu visuomenei yra tiesiogiai susiję užsakomieji taikomieji tyrimai. Ši veiklos sritis ankstesniais metais buvo gerokai apleista, neišnaudotas turimas potencialas. Nors fundamentiniai tyrimai yra ypač svarbūs Lietuvos valstybei ir visuomenei, neretai taikomieji tyrimai yra dažniau matomi visuomenėje ir formuoja akademinės institucijos reputaciją. 2025 m. rugpjūčio mėnesį Institutas laimėjo AB „ESO“ viešojo pirkimo konkursą teikti archeologines paslaugas Vilniaus regione. Toliau įgyvendinta 2023 m. birželio 16 d. su Lietuvos notarų rūmais pasirašyta paslaugų teikimo sutartis, rengiant monografiją apie notaro profesiją sovietų okupuotoje Lietuvoje atlikta darbų už 6 250 eurų.

2025 m. Instituto veikloje ryškiai išsiskyrė leidinių pardavimo pajamos, kurios, lyginant su ankstesniais metais, matomas reikšmingas augimas (13 pav.). Finansiniai rodikliai atspindi nuoseklų pardavimo veiklos stiprėjimą. Knygų pardavimo pajamos per pastaruosius trejus metus nuosekliai augo: 2023 m. jos sudarė 40 300 EUR, 2024 m. – 69 100 EUR, o 2025 m. pasiekė 86 553 EUR (13 pav.). Lyginant su 2023 m., 2025 m. pajamos daugiau nei

padvigubėjo, o tai leidžia daryti prielaidą apie didėjantį Instituto leidinių matomumą, gerėjančius platinimo kanalus bei augantį skaitytojų susidomėjimą Instituto produkcija. Stebimas augimas siejamas su keliomis priežastimis: didesniu leidinių prieinamumu (dalyvavimas knygų mugių renginiuose, knygų pristatymuose) bei visuomenei aktualių leidinių išleidimu (pvz. „Vilniaus istorija“ t. I–III, leidžiamų monografijų paklausa). Per ataskaitinius metus buvo parduota apie 5 155 fizinių pavadinimų knygų, o tai rodo stabilų leidinių poreikį bei užtikrinamą leidybos produkcijos sklaidą. Pardavimo rezultatų dinamika rodo, kad knygų leidyba ir platinimas išlieka svarbia ir reikšminga Instituto veiklos dalimi.

Puikūs mokslo konkursinio finansavimo rezultatai bei užsakomųjų tyrimų plėtra leidžia teigti, kad Instituto finansavimas, gaunamas ne kaip tiesioginiai valstybės biudžeto asignavimai, ateinančiais 2026 m. turėtų būti didesnis nei 10 proc., ši siekiamybė iškelta ŠMSM lūkesčių rašte.

13 paveikslas. *Leidinių pardavimo pajamos (tūkst. eurų).*

Duomenų šaltinis: 2023, 2024 m. Instituto veiklos ataskaitos, 2023–2025 m. finansinės ataskaitos